

Община Стара Загора п.код 6000 кметство Ст. Загора
Регистрационен индекс и дата 10-62-55/30.06.2014г

чрез Председателя  
на Общински съвет  
на Стара Загора  
до Кмета на  
Община Стара Загора  
г-н Живко Тодоров

## ПРЕДЛОЖЕНИЕ

от Георги Ранов - Общински съветник

**Относно:** Предложение за почетен гражданин на Стара Загора , съгласно Наредбата за наградите и отличията на Община Стара Загора

Уважаеми г-н Тодоров ,

Уважаеми г-н Христов ,

През изминалите години , много от почетните граждани на Стара Загора са наложени и приети по различни причини , били чисто политически, идеологически или други . Много малко от почетните граждани имат и реален принос за развитието и обогатяването на просветния и културен живот в Стара Загора и региона . Едно име на един велик българин остава ярки следа и дия в просветата и книжовността на Стара Загора и България . Този велик българин , народен будител се нарича : **Захарий Княжески 1810 – 1877** - /псевдоним на Жеко Петров Русев/ роден в с. Пишманя, днес Княжеско, Старозагорско. Учи в Стара Загора, Търново, Габрово , Света гора , във Взаимното училище в Габрово при Неофит Рилски. Голямото му желание за повече знание го отвежда в Русия. Завършва Духовна семинария в Одеса като един от първите българи в руски учебни заведения. От 1832 учителства в Стара Загора. През периода развива сред българите активна просветна и патриотична дейност. Възрожденецът Захарий Княжески превръща работата за просветното и културно издигане на българския народ в смисъл на своя живот. Апостолската си мисия той вижда и изпълнява многопосочно.

**Захари Княжески** е преди всичко пионер на библиотечното дело у нас. Той успява да издейства от частни лица и различни институти голямо количество книги. Между дарителите са Светия синод, Императорската академия на науките, Министерството на народното просвещение и др. Дарител на училища в Стара Загора, Казанлък 1859, Чирпан 1859 и Мъглижкия манастир. Сътрудничи на руското сп. "Журналь министерства народного просвещения" 1846 /за фолклора/, 1847; в. "Цариградски вестник" 1859, 1861; в. "Македония" 1869; в. "Напредък" 1877 /завещание - 20 септ. 1871, Русе/. Автор на книги из областите - *история* - "Въведение в истории болгарских славян

" 1847, етнография , култура, земеделие и др.

**Захарий Княжески** с част от донесеното книжовно богатство, създава първите обществени библиотеки в България при 40 училища в различни градове и села. Книгите са били докарани с десет каруци, теглени от волове, пакетирани в 40 сандъка.

В завещанието си той изповядва желанието си с останалата част от книгите и личната му библиотека, да се създаде голяма публична библиотека в Стара Загора.

**Захарий Княжески** е и вещ педагог с много заслуги за просветното дело. Негова неотменна грижа е да издейства стипендии за млади българи, които да се учат за учители, лекари , акушери и др. Между 1845-1847 събира от различни институции и учреждения в Русия и изпраща в България книги, учебни помагала и печатарска машина.

Името на **Захарий Княжески** завинаги е свързано с девическото образование у нас. Издейства стипендии за българските младежи и девойки, за да учат в Русия .

Той е човекът, осигурил възможността старозагорките Анастасия Михова /Тошева/ и Александра Милкова да получат образование в Русия.

По-късно, заедно с тях поставя основите на девическото образование в Стара Загора. Въвежда в учебните програми изучаването на руски език.

Пламъците на 1877 г. обезкнижават Стара Загора. Изгарят старопечатни и възрожденски книги, дарени преди Освобождението от Тодор Шишков, Димитър Цонков , Петър Иванов, Захарий Княжески, Анастасия Тошева и др.

**Захари Княжески** има заслуги за българския фолклор - записва народни песни, които включва в сборника "Български песни" от 1855 г. Публикува много етнографски статии "Обичаи на българите при сватба, раждане, кръщаване на деца и др.обичаи." 1846.

Сътрудничи на руския Журнал Министерства народного просвещения , на Цариградски вестник, в Македония , Напредък и др., пише книжки по земеделски, езикови и други въпроси. Ратува за всеобща просвета на населението.

Като книжовник оставя изследвания и книги в областта на етнографията, историята, медицината и селското стопанство.

Захарий Княжески е от тези българи, заслужено спечелили името народен будител. Затова най малкото ,което ние можем да направим е признанието и уважението на всички към неговото дело.

Предлагам на Общински съвет на Стара Загора предложението за удостояване с наградата „Почетен гражданин на Община Стара Загора” / посмъртно / на

**Захари Княжески** .

В момента наследниците на Захари Княжески живеят в град Стара Загора.

30.06.2014г.

с уважение :

Общински съветник



/ Георги Ранов /